

[takaisin](#)

MUISTITIETOA KULUTTAMISESTA

Tutkimuskysely 2006: Helsingin yliopisto / kuluttajaekonomian ja talous- ja sosiaalhistorian oppiaineet

Tämä muistitietokysely on osa *Helsingin yliopiston* kuluttajaekonomian ja talous- ja sosiaalhistorian oppiaineiden yhteistä *Kulutussyhteiskunnan muutos* -tutkimushanketta. Kyselyn vastauksia käytetään kolmen väitöskirjan tutkimusaineistoina sekä yhdessä väitöskirjan jälkeisessä tutkimuksessa. Vastaukset tarjoavat tutkijoille uuden ja ainutlaatuisen tavan ymmärtää tutkittavia ilmiöitä arkielämän kokemusten kautta. Vastaukset ovat ensisijaisen arvokkaita, sillä ne tarjoavat tutkijoille uutta ja ainutlaatuista tietoa aikaisemmin väheksytyistä arkielämän ilmiöistä, joista muuten tietoa olisi äärimmäisen vaikea saada. Kysymyskokonaisuuksia on neljä ja ne koskevat kodin sisustusta, rahapelaamista, kuluttajaksi kasvamista sekä gramofonimuistoja. Muistoja voi kirjoittaa joko yhdestä tai useammasta aihealueesta. Olisimme myös hyvin ilahtuneita kaikenlaisista valokuvista, piirroksista ja muista materiaaleista, jotka liittyvät tutkittaviin ilmiöihin. Valokuvat ja muut materiaalit kuvataan ja palautetaan sen jälkeen alkuperäisille omistajilleen. Lisätietoja kyselystä antavat kunkin aihealueen tutkijat, joiden yhteystiedot on ilmoitettu kysymysten yhteydessä. *Kulutussyhteiskunnan muutos* -tutkimushankkeesta saa lisätietoja myös Internetistä:

<http://www.valt.helsinki.fi/blogs/kulutus/> ja

<http://www.valt.helsinki.fi/blogs/kulutus/tutkijakoulu/>.

1. 1950-1960-lukujen oma koti (*tutkija Tiina Huokuna*)

- Oven avaus 1950-1960-lukujen omaan kotiin, mitä sieltä löytyy? Millaiselta kiertokäynti 1950-1960-lukujen kodissasi näytti?
  - Millaisia olivat valot, värit, muodot, materiaalit, muotoiluesineet, itse tehdyt esineet, omat esineet, lahjaksi saadut esineet?
  - Miten uusia esineitä hankittiin?
  - Mistä saatiin tietoa esineistä?
  - Miten ne rahoitettiin?
  - Mitä olisit halunnut hankkia, mutta et koskaan pystynyt?
- Kuvaile konkreettisesti 1950-1960-lukujen kotisi esineitä
  - valaisimia, huonekaluja, mattoja, keittiön esineitä, tarve-esineitä, koriste-esineitä, esineitä juhlaan ja arkeen...
- Kerro valaisimista
  - Miten hankit valaisimet?
  - Millaiset seikat vaikuttivat valaisimien hankintaan?
  - Millaista materiaalia valaisimet olivat?
  - Hankitko jonkun tietyn suunnittelijan valaisimen/valaisimia? (Yki Nummi, Lisa Johansson-Pape, Svea Winkler, Heikki Turunen, Tapio Wirkkala)?
  - Jäikö sinulle valaisimen väristä tai muodosta jotakin

erityistä mieleen?

- Akryyli ja muovi olivat uusia materiaaleja. Onko sinulla mielikuvaa tällaisesta materiaaleista valmistettujen valaisimien hankinnasta?
- Onko sinulla mielikuvaa valaisinten valmistajista? (Esimerkiksi Stockmann-Orno, Idman, Iittala)
- Miten valaisimien valo tuli esiin kodin eri huoneissa ja tiloissa? (Millaisen valon ne saivat aikaan?)
- Millaisia valaistusominaisuuksia eri tiloissa odotettiin?

2. Rahapelaaminen (tutkija Riitta Matilainen)

Rahapelaaminen on tässä yhteydessä käsite, johon raha tai tavarapalkinto liittyy tavalla tai toisella. Esimerkkejä rahapelaamisesta ovat Veikkauksen pelit (esimerkiksi vakioveikkaus, Lotto), Raha-automaattiyhdistyksen pelit (esimerkiksi Pajatso ja hedelmäpelit), arvat ja erilaiset arpajaiset, kasinopelit (esimerkiksi ruletti), toto, bingo, korttipelit ja ystävien, työkavereiden ja sukulaisten välinen vedonlyönti. Erityisen kiinnostavia ovat rahapelimuistot *1930-1970 -luvulta*.

- Oma suhde rahapelaamiseen
  - Milloin/missä elämänvaiheessa olet pelannut rahapelejä?
  - Miksi pelasit, kenen kanssa pelasit?
  - Missä pelejä pelattiin: kotona, työpaikalla, harrastusten parissa, baarissa, kaupassa, kioskillä? Liittyikö pelaamiseen esimerkiksi alkoholinkäyttöä? Oliko rahapelaaminen maalla erilaista kuin kaupungeissa?
  - Mitä tapoja, rituaaleja tai taikauskaisia käsityksiä omaan pelaamiseen/toisten pelaamiseen on liittynyt?
  - Kuka pelasi paljon rahapelejä, kuka ei lainkaan?
  - Muuttiko uusien pelien tulo rahapelimarkkinoille pelaamiskäyttäytymistäsi?
  - Kuvaa tavallista rahapelikokemustasi.
- Suhtautuminen rahapeleihin
  - Miten rahapelaamiseen suhtauduttiin ja onko suhtautuminen mielestäsi muuttunut vuosien mittaan?
  - Paheksuttiinko rahapelaamista? Kuka paheksui? Miksi paheksuttiin? Millaisia muotoja paheksunta sai?
  - Oliko jokin rahapelaamisen muoto paheksutumpi kuin jokin toinen?
  - Puhuttiinko sairaalloisesta pelihimosta ja peliriippuvuudesta?
- Unelmat ja haaveet
  - Millaisia unelmia, toiveita ja haaveita rahapelaamiseen ja voittamiseen liittyi?
  - Muuttuivatko nämä unelmat ja toiveet vuosien mittaan?
  - Oletko itse voittanut raha- tai tavarapalkinnon? Minkä voiton muistat parhaiten? Mitä voittaminen sinulle merkitsi?
  - Millaisia tarinoita/kaskuja/sananlaskuja rahapelaamisesta olet kuullut?

3. Kuluttajaelämäkerta (kuluttajaksi kasvaminen) (tutkija

Kaisa Huttunen)

- Kerro kuluttajaelämäkertasi ja keksi sille itse otsikko.
  - Millainen kuluttaja olet? Ovatko kulutustapasi muuttuneet elämäsi aikana? Milloin ja miksi?
  - Keiltä olet omaksunut kulutustapojasi? Kuinka lapsuudenkodista pois muuttaminen, itsenäistyminen tai ikääntyminen ovat vaikuttaneet kulutukseesi?
  - Onko sinulla jonkinlaisia kulutukseen liittyviä mottoja/ohjenuoria/sananlaskuja, joita noudatat kulutuksessa? Mistä ja miksi olet omaksunut niitä? Oletko joutunut luopumaan joistain periaatteistasi?
  - Oletko pyrkinyt vaikuttamaan johonkin kulutukseen liittyvään epäkohtaan? Millä tavoin ja miksi?

4. Gramofonit 1920- ja 1930-luvuilla (tutkija Tiina Männistö)

- Muistele gramofoneja, joita olet nähnyt ja kuullut Suomessa ennen sotia. (Kerro, mitä vuosia ja paikkoja muistosi koskevat.)
  - Kuka tai ketkä omistivat gramofoneja ja gramofonilevyjä?
    - Oliko gramofoni yleinen?
    - Millaisissa perheissä ja minkälaisilla ihmisillä oli gramofoni?
    - Tiedätkö, mistä, milloin ja miksi nämä oli hankittu?
    - Millaisia nämä gramofonit olivat ulkonäöltään, ääneltään ja toiminnaltaan?
  - Millaisissa tilanteissa gramofonia kuunneltiin?
    - Kerro muistojasi tilanteista, joissa on soitettu gramofonilevyjä.
    - Kun musiikkia kuunneltiin, kuka valitsi levyt ja käytti gramofonia?
    - Millaisia olivat levykokoelmat? Minkä verran levyjä omistettiin ja millaisia musiikkityylejä ne edustivat? Millä perusteella levyjä ostettiin?
    - Mainitse muutama esimerkki kappaleista, joita muistat gramofonilla soitetun.
  - Millaisia mielipiteitä muistat ihmisillä olleen gramofonista ja gramofonimusiikista?
  - Onko sinulla omia muistoja vuoden 1929 niin kutsutusta gramofonikuumeesta tai oletko kuullut muiden muistelevan sitä? Kerro näistä muistoista.
  - Kerro muistamiasi gramofoniin liittyviä kaskuja, sanontoja tai tarinoita sekä mahdollisia lempinimiä, joita gramofonista käytettiin.

Kirjoita vastauksesi valkoiselle A4-arkille vain paperin toiselle puolelle. Jätä vasempaan reunaan n. 4 cm ja oikeaan reunaan n. 1 cm marginaali arkistointitoimenpiteitä varten. Älä käytä

tarroja, teippejä tai niittejä.

Kirjoita eri liuskalle taustatietosi: nimi, osoite, puhelinnumero; koulutus ja ammatti (myös entiset); syntymäaika ja -paikka sekä allekirjoitettu suostumuksesi siihen, että lähettämäsi aineisto talletetaan nimelläsi tutkimuskäyttöön Kansanrunousarkistoon.

Lähetä vastauksesi 31.5.2007 mennessä osoitteeseen SKS, Kansanrunousarkisto, PL 259, 00171 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen keruu@finlit.fi. Kuoreen tai viestin aihekenttään tunnus "Kulutus". Vastaaajille jaetaan kirjapalkintoja.

Lisätiedot:

tutkija Tiina Huokuna, tiina.huokuna@helsinki.fi, puh. 040-5630652

tutkija Riitta Matilainen, riitta.matilainen@helsinki.fi, puh. 040-5176574

tutkija Kaisa Huttunen, hzhuttun@mappi.helsinki.fi, puh. 040-574 5541

tutkija Tiina Männistö, tiiman@utu.fi, puh. 040-5584386
Kansanrunousarkisto, p. 0201 131 240, sähköposti:
keruu@finlit.fi